

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

КОНСТИТУЦИЯ – ЭРКИН ВА ФАРОВОН ҲАЁТИМИЗНИНГ ҲУҚУҚИЙ КАФОЛАТИ

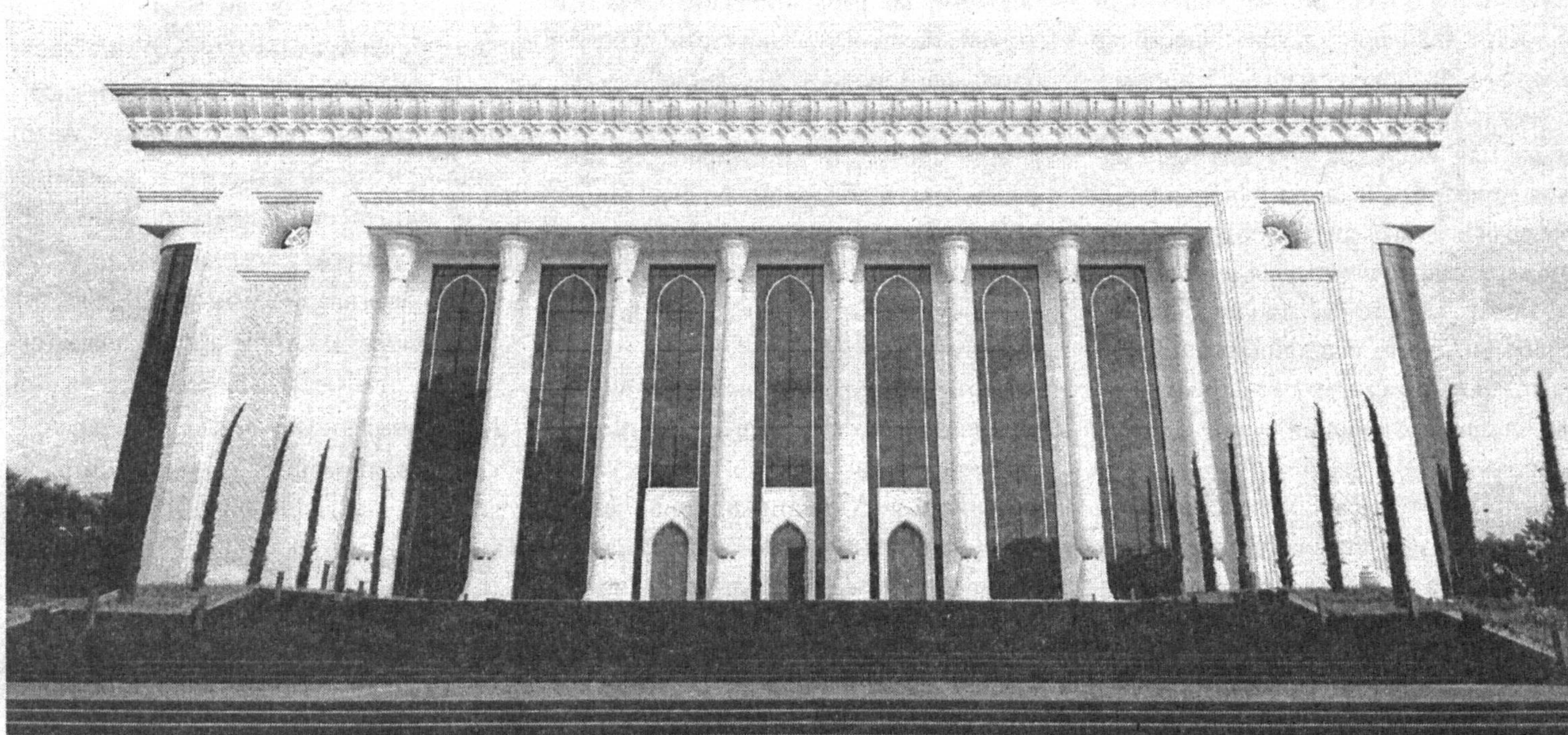
«Ўзбекистон» халқаро анжуманлар саройида 7 декабрь куни Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинган куннинг 19 йиллигига бағишланган тантанали йиғилиш бўлиб ўтди. Унда давлат ва жамоат арбоблари, фан, маданият ва санъат намояндалари, пойтахт жамоатчилиги, мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган хорижий давлатларнинг элчихоналари ва халқаро ташкилотлар ваколатхоналари вакиллари иштирок этди.

Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокими ва-зифасини бажарувчи Р.Усмонов очди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислоҳ Каримов тантанали йиғилишда маъруза қилди.

Давлатимиз раҳбари юртимизда амалга оширилаётган изчил ислохотлар Конституциямиздаги тамойиллар ва қоидаларнинг амалдаги ифодаси эканини алоҳида таъкидлади. Биз танлаган йўл – бугун халқаро ҳамжамият томонидан тан олинган тараққиётнинг «ўзбек модели»ни босқичма-босқич амалга ошириш жараёнида эришаётган барча ютуқларимиз, ҳаётимизга янгича мазмун бағишлаётган ислохотлар Конституциямиз қоидаларига тўла мосдир.

Бу йил Ватанимиз мустақиллигининг 20 йиллигини кенг нишонладик. Халқимиз истиқлол йилларида эришаётган бе-

тимсол ютуқларда Президентимиз Ислоҳ Каримов раҳбарлигида ишлаб чиқилган Ўзбекистон Республикаси Конституциясида белгиланган тамойиллар мустаҳкам ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Зеро, Асосий Қонунимиз ўзининг мазмун-моҳияти билан инсонпарвар демократик ҳуқуқий давлат барпо этиш, инсон ҳуқуқлари устуворлигини, тинчлик ва тотувликни таъминлаш каби юксак мақсадларга эришишнинг муҳим кафолатидир.

Президентимиз Ислоҳ Каримов ташаббуси билан 2011 йил – «Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик йили» деб эълон қилинган эди. Бу борада махсус давлат дастури ишлаб чиқилиб, изчил амалга оширилмоқда.

Мазкур дастур асосида кичик бизнес ва хусусий тадбиркорликни янада ривожлантириш, қулай бизнес муҳитини яратиш, жамиятимизда хусусий мулк аҳамиятини тубдан ошириш, иқтисодиётда давлатнинг аралашувини камайтиришга қаратилган комплекс чора-тадбирлар бажарилди. Тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишнинг ҳуқуқий асослари такомиллаштирилди.

Кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик бугун мамлакатимиз иқтисодиёти таянчи, халқимиз фаровонлигининг муҳим кафолатига айланди. Ички бозорни рақобатбардош ва сифатли маҳсулотлар би-

лан тўлдириш, янги иш ўринлари яратиш, аҳоли даромадларини кўпайтиришда мазкур соҳанинг ўрни ва аҳамияти кундан-кунга ошиб бораётгани бунга мисолдир.

Президентимиз Ислоҳ Каримов кириб келаётган янги – 2012 йилни мамлакатимизда «**Мустаҳкам оила йили**» деб эълон қилишни таклиф этди. Давлатимиз раҳбарининг бу таклифи йиғилганлар томонидан гулдурос қарсақлар билан қўллаб-қувватланди.

Тантанали маросим санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг байрам концерти билан яқунланди.

ЎЗА материали асосида тайёрланди.

Ислохотлар – амалда

«ЯНГИ ЙИЛ»ГА ТАЙЁРГАРЛИК

Келаётган йилда қандай воқеалар юз беради? Бу борада хилма-хил тахминлар қилиш мумкин. Бироқ бугуннинг ўзидаёқ 2012 йилда юз бериши аниқ бўлган воқеаларни айтиш мумкин.

Зеро, ҳар бир янги йил бошланиши билан одатда бундан олдинги йилда қабул қилинган бир талай меъёрий ҳужжатлар амалга киритилади. Улар ичида энг муҳимлари қаторида, албатта, давлат раҳбарининг бошланган йилда мамлакат бюджетининг макроиқтисодий кўрсаткичларини белгилаб берадиган қароридир. Кўпинча 1 январдан бошлаб янги қонун ҳужжатларини амалга татбиқ қилиш бошланади.

Чунончи, 1 январдан жорий йилнинг октябрида қабул қилинган «Кредит ахбороти алмашинуви тўғрисида»ги Қонун «старт» олади. Одатда бундай кечиктиришлар

янги талабларга бир маромда ўтишни ва қонунчиликдаги янгиликни қабул қилиш учун шарт-шароитлар шаклланган ҳуқуқий маконда уларни ижро этишни таъминлаш учун бир қатор ташкилий масалаларни ҳал этиш зарурати билан боғланган. Қонун

2-бетда

УШБУ
СОНДА

1-2-бетлар

Терминал...таксида ҳам бўлади

3-6-бетлар

«Биз яшайдиган уй»: хазонларни ким йиғиштиради?

7-бет

Меҳнат шартларидаги ўзгаришлардан ходим қачон хабардор қилинади?

8-бет

Реклама ва эълонлар

\$1 = 1783,85 сўм

€1 = 2383,14 сўм

£1 = 2783,70 сўм

¥10 = 228,82 сўм

«ЯНГИ ЙИЛ»ГА ТАЙЁРГАРЛИК

1-бетда

ёрдамида кредит бюрolari ишининг фаоллаштирилиши (7 йил аввал МБ бошқаруви «Банклараро кредит бюроси ва тижорат банклари ўртасида маълумотлар айирбошланиши ҳамда кредит тарихи тўғрисидаги ахборотни тақдим этиши тўғрисидаги низомни тасдиқлаш тўғрисида» қарор¹ қабул қилган) фақат ссуда капитали бозори иштирокчиларининг доирасида қизиқиш уйғотади дейиш мумкин.

Вазирлар Маҳкамасининг жорий йил 18 майда қабул қилинган «Йўналишсиз таксилар фаолиятини тартибга солиш чора-тадбирлари тўғрисида» қарорини бажариш билан боғлиқ янгиликлар эса кўп миллионли истеъмолчиларнинг эътиборидан четда қолмайди. Зеро 1 январдан бошлаб мам-

лакатимиз кўчаларида фақат янги турдаги таксилар ҳаракатда бўлади.

Минтақаларда барча такси машиналари (йўналишли таксилардан ташқари) сариқ рангда бўлиши ва «TAXI» таниш белгиси кўрсатилган тўқ сариқ рангли фонарга, олдинги эшикларида эса қора шахмат тахтаси ва «Т» ҳарфидан иборат композицияга, шунингдек ташувчи юридик шахс номла-нишига эга бўлиши керак.

Янгиликлар ташқи кўринишнинг ўзгариши билан чеклан-майди. 2012 йилги такси салонида ислохотдан аввалги, ав-томобиллар ҳисоблагич (таксометр) билан жиҳозланган ва автомобиль олд томонининг ўнгдаги юқори бурчагида «из-вошчи» бўшлиғидан далолат берадиган фонарь пайдо бўлади.

...НАВОИЙДА

Ҳукумат автоташувчиларга ва маҳаллий ҳокимият органлари тимсолида уларнинг мутасаддиларига такси ҳайдовчилар ўз автомобилларини янги талабларга мувофиқлаштиришлари учун ярим йил ажратди. Навоий шаҳри учун ҳам ушбу масала долзарб. Шаҳарда йўловчиларни ташиш бўйича хизмат кўрсатадиган 15 автохўжалик рўйхатдан ўтказилган. Уларнинг балансида 122 автобус, 11 микроавтобус ва 404 энгил машина қайд этилган. Автопаркнинг катта қисмини такси машиналари ташкил қилишини кузатиш қийин эмас.

Автохўжаликлар ва шаҳар ҳокимлигида ушбу мавзуда ўтказилган тадбирларда инспекция ходимлари гоёта фаол иштирок этдилар. Улар автоташувчиларга кўплаб янгиликларни етказишди. Агар илгари йўллардаги рейд ва текширишлар давомида ЙХХДХ ходимлари асосий эътиборни такси ҳайдовчиларида лицензия карточкалари ва йўлланмалари бор-йўқлигига қаратган, рухсат берувчи ҳужжатларсиз йўловчиларни ташиётган шахсларни аниқлаган бўлсалар, 2012 йилдан бошлаб такси ҳайдовчиларининг НКМ ва тўлов терминаллари билан ишлаш қоидаларига риоя қилишлари ҳам текширилади.

Шубҳасиз, автоташувчилар учун янги ва янада қатъийроқ стандартларнинг белгиланиши кишиларни автотранспортда ташиш соҳасида хизматлар сифатини ошириш ва хавфсизликни таъминлашга йўналтирилган. Бу мазкур тармоқни ислоҳ қилиш бўйича изчил олиб борилаётган ислохотларнинг навбатдаги қадами бўлиб, ундан кўзланган мақсад автоташувчиларнинг фаолияти истеъмолчилар учун ҳам, назорат қилувчи органлар учун ҳам очиқ-ошкор ва тушунарли бўлишини таъминлашдан иборатдир. Шу муносабат билан Президентнинг 5 йил аввалги «Автомобиль транс-

портида йўловчилар ташиш соҳасидаги тадбиркорлик фаолиятининг алоҳида турларини амалга оширишни тартибга солиш тўғрисида» қарорини³ (бундан кейин – ПҚ-303-сон қарор) эслаш ўринлидир. Айтиш мумкин, тубдан ўзгартиришнинг босқичма-босқич жараёнини бошлаб бериб, автотранспортда йўловчилар ташиш соҳасида лицензияли фаолият билан фақат юридик шахслар шуғулланишлари мумкинлигини белгилади.

Шуни қайд этиш лозимки, ушбу рен-табелли ва барқарор бизнес бозор конъюнктурасига кам учраган, чунки автоташувчиларнинг хизмати ҳар доим талаб-гир бўлади. Баъзи рақамлар ҳам бунини тасдиқлайди. Навоийдаги барча автоташувчиларнинг ойлик ялпи тушуми 250 млн сўмдан ошади. Ушбу соҳада автомобилдан фойдаланишдан ҳар ойда 600 минг сўм, ҳар кунига эса 23-25 минг сўм даромад олинади.

3 чорак мобайнида инспекция ходимлари бошқа назорат тузилмалари билан биргаликда автоташувчилар томонидан ПҚ-303-сон қарори талабларига риоя этилишини текшириш бўйича 21 та рейд ўтказдилар. Энг кўп тарқалган ҳуқуқбузарлик – йўловчиларга йўл чипталари берилмаслиги. Чунончи, бир хусусий корхонага қарашли шаҳар автобуси ҳайдовчиси Ф.С. назорат хариди давомида йўловчига чипта бермаган. Бундан кейинги текшириш унда чипта берилмаган 110 минг сўм нақд тушум борлигини аниқлади. Суднинг ҳал қилув қарори билан ҳайдовчи энг кам иш ҳақининг 1 баравари, корхона директори эса ЭКИХнинг 5 баравари миқдорида жаримага тортилди. Бундан ташқари, корхонага 1,8 млн сўм молиявий санкция солинди. Йил бошидан бери ҳуқуқбузар автоташувчилар жами 42 млн сўм жарима тўлаганлар.

... ВА БУХОРОДА

Шаҳарда сариқ рангдаги такси машиналари пайдо бўлди. Вилоят маркази таксопаркини қайта ташкил этиш масалалари билан шаҳар маъмурияти ва бевосита тармоқ мутасаддилари – Автомобиль ва дарё транспорти агентлигининг мутахассислари шуғулланадилар. Ишлар нафақат автохўжаликлар ва автомобиль эгалари билан олиб бориляпти, балки шаҳар маъмурияти, масалан, техник хизмат кўрсатиш шохобчаларига янада кўпроқ эътибор бера бошлади, токи улар юзлаб машиналарни қайта бўяш кераклигидан фойдаланиб, хизмат нарини ошириб юбормасинлар. Тўлов терминалларида талаб ошиб кетишини ҳисобга олиб, кредит муассасалари билан масалалар ҳал этиляпти.

Ана шу ишда Бухоро шаҳар солиқ инспекцияси ходимлари ҳам иштирок этиптилар. Зеро, ПҚ-303-сон қарорни бажариш бўйича назорат иши учун улар ҳам жавобгардирлар. Бу борада улар каттагина тажрибага эгалар, айтиш мумкинки, автоташувчиларнинг мажбурий тўловлар тўлиқ тўланиши, транспорт воситаларидан фойдаланиш бўйича тармоқ меъёрлари ва йўловчилар ташиш хавфсизлигига риоя қилишни таъминлайдиган талабларга риоя этишлари бўйича мониторинг тизими барпо этилди. Шу сабабли рейд текширишларида ДСИ, Автомобиль ва дарё транспорти агентлиги шаҳар бўлими, ЙХХДХ ходимлари ва автохўжаликларнинг вакиллари, одатда раҳбарлари иштирок этиптилар.

Ушбу текширишларнинг имкони борича

очиқлигини таъминлаш учун босма ва электрон ОАВ вакиллари таклиф этилмоқда. Автотранспортдаги текширишлар натижалари тўғрисидаги видеохисоботлар мунтазам равишда маҳаллий ТВ каналларида намойиш қилиняпти.

Шаҳарда ихтисослашган 51 автокорхона бор. Уларнинг хизматлар реализациясидан ойлик ялпи тушум 0,5 млрд сўмга яқинлашиб қолди. Унинг катта қисмини йўловчиларни ташишга ихтисослашган корхоналар ишлаб топаяпти. Бухорода 18 та шундай автохўжалик бўлиб, улар ҳар ойда қарийб 350 млн сўмлик хизмат кўрсатадилар.

Йил бошидан вилоят марказида 96 рейд ўтказилди. Улар давомида бирор-бир рухсат берувчи ҳужжатларсиз хусусий ташиш билан шуғулланаётган 377 киши аниқланди. Уларнинг деярли ҳаммаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 176-3-моддасига асосан маъмурий жавобгарликка тортилди ва уларга 48 млн сўмлик жарима солинди. Мазкур ҳолда молиявий санкциялар кичик эмас – ЭКИХнинг 20 бараваридан 100 бараваригача. Бироқ барибир бундай салмоқли жарима санкциялари ҳам таъсир этмайдиган энгил автомобиль эгалари ҳали ҳам учрайди. Бундай тижорий фаолиятга рухсат берувчи ҳужжатларсиз такси ҳайдаётган ва илгарилари бундай ҳуқуқбузарликлар учун маъмурий жавобгарликка тортилган фуқароларга нисбатан жиноят ишлари қўзғатилмоқда.

Амир МАҲМУДОВ,
махсус мухбиримиз.

¹АВ томонидан 2004 йил 1 июлда 1380-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

²АВ томонидан 2011 йил 5 июлда 2241-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

³2006 йил 9 мартдаги ПҚ-303-сон.

УШБУ СОНДА:

✓ УСТУВОРЛИКЛАР

– Конституция – эркин ва фаровон ҳаётимизнинг ҳуқуқий кафолати

1-бет

✓ ИСЛОХОТЛАР – АМАЛДА

– «Янги йил»га тайёргарлик

– Валюталар курси 1-2-бетлар

✓ БИЗ ЯШАЙДИГАН УЙ

– Барглар хазонга айланганда

– Томнинг бандилари

– Томдан чакка ўтиши гаштли...ми?

– Кўшниларида эса бадаллар кам...

– Ҳисоблагич «Ўзбекэнерго» ҳисобидан

3-6-бетлар

✓ КАДРЛАР БЎЛИМИ

– Камроқ иш ҳақиға... розиман

– Вазифани бажарувчи эмас, вақтинча ишловчи

– Вилоят қайта номланган бўлса

– Зўриқишдан эҳтиёт бўлинг 7-бет

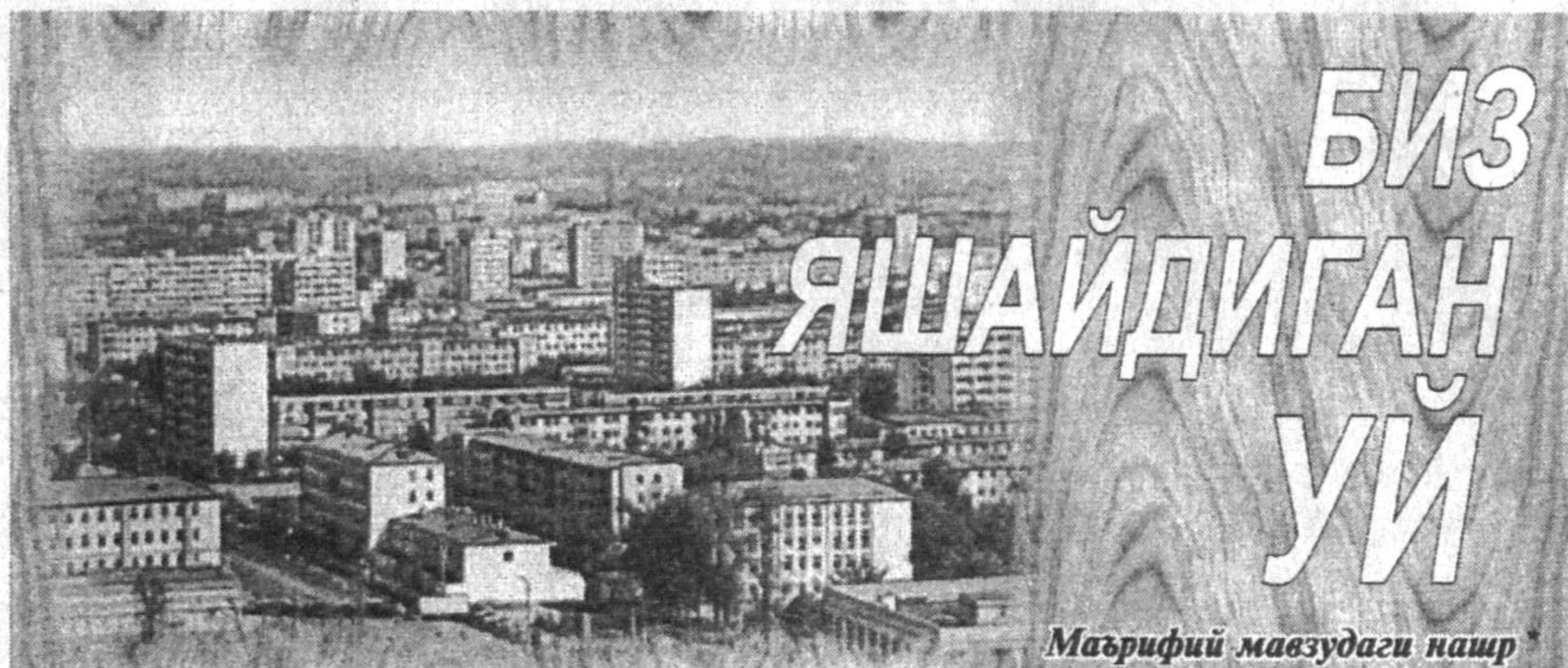
✓ РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

8-бет

МДҲ ВА БОЛТИКБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	9.12.2011	1	0,7864	1	1,0488	1	0,0251
Арманистон	9.12.2011	1	383,12	1	511,24	1	12,15
Беларусь	10.12.2011	1	8520,00	1	11320,00	1	270,00
Грузия	9.12.2011	1	1,6576	1	2,2205	1	5,3076
Қозоғистон	10.12.2011	1	147,80	1	197,15	1	4,68
Қирғизистон	10.12.2011	1	46,5855	1	62,1497	1	1,4757
Латвия	12.12.2011	1	0,527	1	0,702804	1	0,0167
Литва	10.12.2011	1	2,596	1	3,4528	10	8,2136
Молдова	9.12.2011	1	11,7682	1	15,7558	1	0,3755
Тожикистон	10.12.2011	1	4,7586	1	6,3709	1	0,1509
Ўзбекистон	6.12.2011	1	1783,85	1	2383,14	1	57,90
Украина	9.12.2011	100	798,99	100	1071,4456	10	2,5583
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

Манба: www.prime-tass.ru

МУНДАРИЖА:

- ✓ Барглар хазонга айланганда
- ✓ Томнинг бандилари
- ✓ Томдан чакка ўтиши гаштли...ми?
- ✓ Кўшниларида эса бадаллар кам...
- ✓ Ҳисоблагич «Ўзбекэнерго» ҳисобидан

Диққат, муаммо!

БАРГЛАР ХАЗОНГА АЙЛАНГАНДА

? 2009 йилдан бошлаб Тошкентнинг Яккасарой туманидаги Махсустрас ширкатларимиз тўкилган барглар ва хазонларни ўз ҳисобидан алоҳида шартномалар асосида олиб чиқиб кетишини талаб қиляпти. Бироқ кўчалардаги хазон уюмлари ва туташган ҳудудларнинг ҳовлиларидаги хазон уюмлари қаттиқ маиший чиқиндиларга киради, уларни олиб кетишга корхона кўп квартиралар уйларда яшовчи жисмоний шахслар билан шартнома тузади. Бу Қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш хизматларини кўрсатиш қоидаларида назарда тутилган. Ушбу ҳужжатда хизмат истеъмолчиси, яъни жисмоний шахс номидан шартномани уй-жой фондидан фойдаланишни амалга оширувчи юридик шахс (уй-жой мулкдорлари ширкати, уй-жойдан фойдаланиш ташкилоти ва бошқалар) тузиши мумкинлиги ҳам айтилади. Ширкатлар томонидан хазон уюмини олиб кетишга шартнома тузиш талаби қонун ҳужжатларини бузиш ҳисобланмайдими? Ана шу хизмат учун Махсустрасга икки марта: квартиралар мулкдорлари ва ширкатлар ҳақ тўлаган бўлиб чиқмайдими?

Яккасарой туманидаги ХУМШлар гуруҳи,
Тошкент шаҳри.

Расмий жавоб

– Қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш хизматларини кўрсатиш қоидаларининг¹ 1.5-бандига кўра, қаттиқ ва суюқ маиший чиқиндиларга аҳолининг турмуш фаолияти натижасида ҳосил бўлган нарсалар (озик-овқат чиқиндилари, квартираларни таъмирлашдан чиққан қурилиш чиқиндилари, уй-рўзғор ашёлари, кўчалардаги хазон уюмлари, уй атрофидаги ҳудуд хазон уюмлари, тўкилган барглар, марказлаштирилмаган канализация-

нинг фекал чиқиндилари ва бошқа ахлатлар) киради.

Қаттиқ маиший чиқиндиларни олиб чиқиб кетиш учун аҳоли тўлайдиган ҳақ (1 киши учун ойига 1 000 сўм) якка тартибдаги ва кўп квартиралар уй-жойлардан бевосита турар жойдаги турмуш фаолияти натижасида ҳосил бўладиган озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат чиқиндиларини олиб чиқиб кетишни назарда тутади.

Квартиралар таъмирланганидан

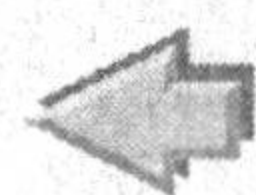
кейин қурилиш чиқиндилари, ихтисослаштирилган автотранспорт кузовининг қабул қилиш люкига сифмайидиган йирик ҳажмли чиқиндиларни (эски мебель, совуткичлар, теле- ва радиоаппаратларни) йиғиш ва олиб чиқиб кетиш чиқиндиларни чиқариб ташловчи (улар эгаси) буюртмаси бўйича шартнома ҳамда кўрсатилаётган хизмат калькуляциясига мувофиқ алоҳида ҳақ эвазига амалга оширилади.

Замонавий архитектура-

¹Таҳририят ихтилофли вазиятларни ҳал қилишда иштирок этмайди ва уларни ечишга кўмаклашиш ваколатига эга эмас.
²АВ томонидан 1999 йил 20 февралда 647-сон билан рўйхатдан ўтказилган.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

шаҳарсозлик талабларини ҳисобга олган ҳолда аҳоли пунктларини ободонлаштириш ишларини ташкил этиш қоидалари² санитария жиҳатидан тозалашни ҳам ҳудудларни ободонлаштиришга киритади. Ушбу Қоидаларнинг 39 ва 40-бандларида назарда тутилишича, ободонлаштириш объектларини санитария жиҳатидан тозалаш тизимига ҳовли ҳудудларини, кўчаларни ва умумий фойдаланиладиган жойларни тозалаш ҳамда уйларни тозалаш: канализация биноларини суяк чиқиндилардан (ифлосликлардан) тозалаш; барча биноларни, шу жумладан, уй-жойларни қаттиқ майиш чиқиндилардан (ахлатлардан) тозалаш киради, уларни шартнома асосида, ҳўжалик ҳисоби бўйича фаолият юритадиган ихтисослаштирилган транспорт корхоналари ахлатхоналарга (полигонларга) ташиб кетади.

Мавзе ичидаги йўллар ва тротуарлардан, шунингдек уй ёнидаги ҳудудлардан ҳазон уюмларини олиб чиқиш хизматларига ушбу ҳудудларни тутиб туриш мажбурияти зиммасига юкланган ташкилотлар – умумий мол-мулк ва ободонлаштириш элементлари билан бирга ер участкасини тутиб туришга уй-жой мулкдорларининг бадалларини жамлайдиган ХУМШлар ҳақ тўлайди.

«Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (бундан кейин – ХУМШ тўғрисидаги Қонун) 35-моддасига мувофиқ ер участкалари ширкатга доимий фойдаланиш ҳуқуқи билан берилади. Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатининг намунавий устави³ ХУМШнинг ер участкаларини тутиб туриш харажатлари мулкдорларини белгилаш ҳуқуқини, шунингдек мулкдорларнинг унда жойлашган ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш элементлари билан

бирга ер участкасини сақлаб туришни таъминлаш бўйича умумий харажатларни амалга ошириш мажбуриятини белгилайди. Яшил дов-дарахтлар, йўллар, тротуарлар билан банд бўлган мавзе ичидаги ҳудудлар ширкатларнинг ер участкалари ҳисобланади, шу сабабли улар ушбу ҳудудларни тутиб туриш, шу жумладан улардан ҳазон уюмларини олиб чиқиб кетишни ҳам амалга оширадилар.

Яккасарой туманидаги ширкатларнинг «Яккасарой-Махсустрас» АТКнинг ХУМШлар ҳудудидан ахлат уюмларини олиб чиқиб кетиш бўйича хизматлар кўрсатишга шартномалар тузиш тўғрисида талабларининг ноқонунийлиги хусусидаги даъволари асоссиз ва Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига зиддир.

С.НЕЪМАТОВ,
«Махсустрас» ИЧБ ДУК
бошлиғи.

Таҳририят шарҳи

ҚОИДАЛАРГА АСОСЛАНГАН ВА ҚОИДАСИЗ ЎЙИН

Ушбу масалани кўриб чиқаётганда даставвал тутиб туришлари, шу жумладан ҳудудидан ҳазон уюмларини олиб чиқиб кетишлари керак бўлган ширкатлар ер участкаларининг чегараларини белгилаб олиш керак. Уларни ер ресурслари ва давлат кадастри органлари ХУМШни рўйхатдан ўтказиш чоғида белгилайдилар⁴. Улар ширкатнинг ер участкасига доир ҳуқуқини рўйхатдан ўтказадилар ва унга давлат далолатномасини берадилар. Ширкатлар мавзе ичидаги ҳудудлар, йўллар ва тротуарларнинг эмас (бу бошқа ташкилотлар – ҳудудларни ободонлаштириш бўйича туман бошқармаларининг хос ҳуқуқидир), балки кадастр ҳужжатларида чегаралари белгиланган ер участкаларини тутиб туриш учун жавоб берадилар.

ХУМШнинг ер участкаларидан фойдаланиш ҳуқуқи Ер кодекси, Уй-

жой кодекси, ХУМШ тўғрисидаги Қонун, Президент ва мамлакат ҳукуматининг фармон, қарорлари билан мустаҳкамланган.

Чунончи, ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 3-моддаси билан белгиланишича, **ширкат** – кўп квартирали битта ёки яқин, зич жойлашган, **ободонлаштириш элементлари бўлган умумий ер участкаси билан қамраб олинган** бир нечта уйдаги хусусий турар жойлар мулкдорларининг бирлашмасидир. Ширкатнинг ҳуқуқларини белгиларкан, ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 15-моддаси, хусусан, «ХУМШ умумий мол-мулкни, **ер участкасини... сақлаш усулини**

²ВМнинг 2009 йил 9 мартдаги 59-сон қарори билан тасдиқланган.

³ВМнинг 2006 йил 30 майдаги 100-сон қарорига 1-илова.

⁴Президентнинг 2005 йил 10 февралдаги «Хусусий уй-жой мулкдорлари ширкатлари фаолиятини такомиллаштириш борасидаги қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» ПҚ-3-сон қарорига 3-илова.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

белгилаш» ҳуқуқига эгалигини қайд этади.

Белгиланган ҳуқуқлардан мажбуриятлар ҳам келиб чиқади. ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 16-моддасида айтилишича, ширкат умумий мол-мулк, ширкатнинг **ер участкаси** ва мол-мулки белгиланган қоидалар, нормалар ҳамда стандартларга мувофиқ **асралиши ва сақланишини таъминлаши шартлиги** айтилади.

Ширкат аъзолари **умумий йиғилишининг ваколатларига** умумий мол-мулкни, ширкатнинг **ер участкасини** ва мол-мулкни **сақлаш ишларининг йиллик режасини** ҳамда унинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни тасдиқлаш киради (ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 19-моддаси). **Ширкат бошқарувининг ваколатларини тартибга соладиган** ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 25-моддаси, унга, хусусан, умумий мол-мулкни, ширкатнинг **ер участкасини** ва мол-мулкни **сақлаш ишлари режасининг лойиҳасини тузиш**, шунингдек **ер участкасининг санитария ҳолати талаб даражасида бўлиши, ободонлаштирилиши ва суғориш тармоғининг сақланиши учун жавобгарлигини** киритади. Ширкат аъзоларининг **умумий харажатлари** тўғрисида тўхталаркан, ХУМШ тўғрисидаги Қонун улар ширкат аъзоларининг умумий мол-мулкни, ширкатнинг **ер участкасини** ва мол-мулкни сақлаш билан боғлиқ харажатлари эканлигини белгилайди. **Ширкатнинг ер участкасидаги** кўкаламзорлаштириш ва ободонлаштириш элементларини ХУМШ тўғрисидаги Қонуннинг 37-моддаси ХУМШ мол-мулкига киритади.

МАЖБУРИЙ БАЖАРИЛАДИГАН ИХТИЁРИЙЛИК

Ер участкаларини тутиб туриш, шунингдек хазон уюмларини (ҳудуд тозаланганда барглар, чанг-тўзон, кум ва ҳоказолардан иборат ҳолда йиғиладиган ахлатни) Махсустрас бўлинмалари билан шартномага кўра олиб чиқиб кетиш харажатларини ширкатлар даромад ва харажатлар сметасига киритадилар. Ер участкаларини тутиб туриш, шу жумладан хазон уюмларини олиб чиқиб кетиш бўйича муаммолар катта ширкатларни кичиклаштириш натижаси-

да пайдо бўлган ХУМШларда юзага келиши мумкин. Баъзи ширкатларнинг ҳудуди чегаралари бинонинг пастки қисмига туташтириб, уй атрофидаги ҳудудсиз белгиланган, бунинг ўзи қонун ҳужжатларини бузишдир. Агар ширкатда ер участкаси бўлмаса, демак, у штатда фаррошни тутиб туrolмайди, зеро бу мақсадсиз харажатлар бўлади, улар исталган текширишда аниқланиб, бунинг учун ХУМШга жарима солинади. Бу ҳолда ер участкаларини тутиб туришни давлат ҳудудларни ободонлаштириш бошқармалари тимсолида ўз зиммасига олиши керак. Бироқ улар бундай қилишга хоҳиш билдирмаяптилар. Бироқ агар уй атрофидаги ҳудуд тозаланмаса, бу ҳол аҳолининг норозилигига сабаб бўлади, ҳовлилар эса ахлатхонага айланади. Шу сабабли мазкур масала кўриб чиқиш ва тартибга солишни тақозо этади.

Яна бир муаммо: ширкатларни ХУМШнинг ер участкалари ҳисобланмаган (агар, албатта, бу улардан фойдаланиш ҳуқуқига доир давлат далолатномаси билан тасдиқланган бўлмаса) мавзе ичидаги йўллар, тротуарлар ва мавзелараро ҳудудларни ҳамда улардан хазон уюмларини олиб чиқиб кетишга мажбур қилишга уриняптилар. Бошқача айтганда, уларни ҳудудларни ободонлаштириш бўйича бошқармалар ходимларининг функцияларини бажаришга мажбур қилияптилар. Ушбу қонунбузарлик ширкатлар зиммасига қўшимча юк

бўляпти. Зеро ширкатларнинг кўпи фаррошларга эга эмас: кўплаб бир уйли ХУМШларнинг уй ёнидаги ҳудудларини аҳолининг ўзи тозалаб, маблағларни тежаяпти.

Бироқ баъзи ширкатлар, муносабатларни аниқлаштиришдан чарчаб, мавзелараро ҳудудларни ўзлари тозалаяптилар ёки ушбу хизматга... ҳудудларни ободонлаштириш бўйича бошқармаларнинг ходимларига букортма беряптилар, ҳолбуки бу уларнинг тўғридан-тўғри мажбуриятидир. Аслини олганда ҳаммаси бутунлай акси бўлиши керак: ширкат мавзелараро ҳудудни тозалаш тўғрисида ободонлаштирувчилар билан шартнома тузиши ва ушбу ишни бажарганлиги учун ҳақ олиши мумкин. Бунинг иложини топишга ҳаракат қилиб, бир қатор ХУМШлар муроса вариантини ишлаб чиқдилар. Ширкатлар уларнинг уйлари бирлаштирувчи мавзелараро ҳудудни участкаларга бўладилар, уларни тозалаш ва хазон уюмларини олиб чиқиб кетиш жадвалини тузадилар, ушбу жараёни назорат қиладилар. Бу ҳолда тенг равишда барча ХУМШларга юк тушади ва уларнинг ҳар бири жамоат ишларида бир йилда 2-3 марта ишлашига тўғри келади. Агар ушбу чизма амалиётдан ўрин олса, фақат мажбурий бажариладиган ихтиёрийлик тартиби амал қиладиган, зеро у ХУМШ тўғрисидаги қонун ҳужжатларига зиддир. ①

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ТОМНИНГ БАНДИЛАРИ

? 2008 йилда уйимизда томдан чакка ўта бошлади. Мен бир неча марта ХУМШга мурожаат қилдим, улар ҳеч нарса қилишмади, бироқ: «Буюртманомангиз қабул қилинди», – деб туришди. 2009 йилда ўз маблағимга квартирам устидаги томни таъмирладим. 2011 йил баҳорида яна чакка ўтди. Яна ишчиларни таклиф қилдим. Бироқ уларнинг айтишича, бўлиб-бўлиб қилинган таъмирлашда чакка ўтмаслигига кафолат бериб бўлмайди. Юқори қаватларда яшаганимиз учун томнинг асирига айланганмиз. ХУМШ ходимлари шикоятларимга эътибор бермаганликлари, чакка ўтадиган том остида яшаш мумкин бўлмаганлиги сабабли ўз ҳисобимдан бутун томни таъмирлашимга тўғри келди. Бунга 520 000 сўм сарфладим. Ҳолбуки бутун иш ҳақим бор-йўғи 200 000 сўм ва пенсиям 100 000 сўмдан иборат.

Газетангизда Президентнинг 2011 йил 30 мартдаги ПҚ-1542-сон қарорини ўқидим. Ушбу ҳужжатга илованинг IV бўлимида квартира ва уйларни жорий таъмирлашда пенсионерларга ёрдам бериш тўғрисида гапирилган. Менга ушбу Дастурга кўра қилинган таъмирлаш қийматини қоплашлари мумкинми? Менга буни ким қоплаб бериши керак?

Е. Колесникова.

Чилонзор-18, Тошкент шаҳри.

– Президентнинг 2011 йил 30 майдаги ПҚ-1542-сон қарори билан 2011–2015 йилларда ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронларни ижтимоий ҳимоя қилишни янада кучайтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар дастури тасдиқланган. Унинг IV бўлимида ҳар йили бошқалар парваришига муҳтож бўлган камида 120 нафар ёлғиз кексалар, пенсионерлар ва ногиронларга **квартира ва уйларни жорий таъмирлашни амалга оширишга** 60 млн сўм ажратиш назарда тутилган. Бироқ ушбу Дастур **амалга ошириб бўлинган таъмирлаш** билан боғлиқ харажатларни компенсациялашни назарда тутмайди.

Унда бундан кейин иштирок этишга келсак, сиз тегишли буюртманома билан яшаш жойингиздаги маҳалла йиғини ёки туманингиз ҳокимлигига мурожаат қилишингиз мумкин, чунки айтишларимиз ушбу қисмда Дастур ижрочилари этиб тайинланганлар.

«Хусусий уй-жой мулкдорла-

рининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг (2006 йил 12 апрелдаги ЎРҚ-32-сон) 28-моддасига кўра томлар умумий мол-мулкка киради. Уни тутиб туриш, мукамал ва жорий таъмирлашни амалга ошириш эса сизнинг ХУМШ мажбуриятларига киради. Ўзингизнинг шахсий маблағларингизга таъмирлашни амалга оширганлигингиз сабабли сиз:

яшовчиларнинг умумий йиғилиши рози бўлган тақдирда умумий мол-мулкни таъмирлашга доир қилинган харажатларни ХУМШга бўлғуси тўловлар ҳисобига киритишни;

ёки харажатларни тўлиқ компенсациялашни **талаб қилишга ҳақлисиз.**

ХУМШ сизнинг талабларингизни қондиришдан бош тортган тақдирда сиз судга мурожаат қилишингиз мумкин. **○**

Мария ТУХТАРОВА,
эксперт-юристамиз.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

ТОМДАН ЧАККА ЎТИШИ ГАШТЛИ...МИ?

? Неча йилдирки, уйимиздан чакка ўтади. Намгарчилик бўлди дегунча чакка-бозлик бошланади – квартирада электр симлари нам тортиб қисқа туташув рўй беради. Шипга қараб бўлмайди – бежалиб кетган, қуриб улгурмайдиган деворларни моғор босган – пўпанакхона дейсиз гўё. ХУМШга ёзма ва оғзаки мурожаатлар натижа бермади. Ниҳоят ўтган йили ширкат тунукани қисман таъмирлаган бўлди. Ташвиш ариб биз ҳам эркин нафас олдик ва квартирани тартибга келтирдик: шипни оқладик, деворларга янги гулқоғоз ёпиштирдик, керакли жойларни мойладик. Манзара ўзгариб квартирамиз шинам тус олди, кўнгилхиралик йўқолди. 2011 йилнинг қиши етиб келди-ю, аҳвол эски ҳолига тушди-қўйди. Томдан чакка ўта бошлади. Шипдаги таъмиротлардан асорат ҳам қолмади. Гулқоғозлар кўчиб тушди. Қилган ишларимиз йўққа чиқди, сарфланган пуллар ҳавога учди. Негаки ширкат тунука томни номигагина таъмирлаган экан. Ширкат раиси томни тузатиб берамиз деб ваъда қилди. Лекин иш яхшилиқ сари ўзгаришига ишончимиз йўқ.

Ширкат томни тўлиқ таъмирлаб бериши ва бизга етказган зарарнинг ўрнини қоплаши учун кимга мурожаат этишимиз керак, қандай ҳужжатлар керак бўлади бунда?

М.Александрова.
Тошкент шаҳри.

ТОС ЖОНГА ОРО КИРДИ

Таассуфки, ширкат томонидан ўтказилган таъмирлаш ишлари кўп ҳолларда тузук натижа бермайди. Сабаби ХУМШнинг бошқарувга оид қарори тўғри эмаслигида. Башарти томдан йиллар мобайнида чакка ўтиб, одамлар шу хусусда ширкатга муттасил мурожаат этиб келган бўлса, бу кечиктириб бўлмайдиган, биринчи навбатда қилиниши лозим бўлган иш аллақачон ишлар режасида, даромадлар ва харажатлар сметасида акс эттирилиши керак эди. Уй аҳлининг умумий йиғилишида том масаласини нима қилиш кераклиги хусусида қарор қабул қилиниши зарур эди. Бунда муаммонинг икки хил ечими бўлиши мумкин. Улардан бири: одамлар иш замонавий қурилиш материалларидан фойдаланган ҳолда сифатли бажарилиши ва бу масалага ҳар йили қайтмаслик учун капитал таъмирлаш учун пул тўплашлари зарур. Томнинг чакка ўтаётган жойларини ямаб, юзаки таъмирлаш мумкин (бу ҳол муаммони бартараф этмайди, унинг ечим топишини кейинроққа суради, холос). Бироқ тунука томнинг тешик жойларини ямаб кўя қолган тақдирда ҳам қандай ма-

териаллар ишлатилаётганлигини, таъмир ишларини ким (кимлар) адо этишини назорат қилиш зарур. Пардоз бериш қабилидаги юзаки таъмирлаш иши билан чекланилганда қандайдир шубҳали материаллар эмас, балки сифатли материаллар ишлатилишига ҳаракат қилиш лозим. Акс ҳолда яна чакка ўтиш билан боғлиқ «катта ашула» бошланиб, тос жўрлиги авжига чиқади.

НАҲОТКИ ҲЕЧ НАРСА ЎЗГАРМАСА?

Ширкатни томни таъмирлаб беришга мажбур қилиш йўллари борми деган савол туғилиши табиий. Мабодо сизларнинг ХУМШ рисоладагидек ишлаётган, уй аҳли фаоллик кўрсатиб, раисни ҳар тарафлама қўллаб-қувватлаб турган бўлса, томни таъмир этишга мажбурлашга ҳожат қолмайди. Ҳамма нарса кўпчилик бўлиб, умумий йиғилишда ҳал этиладиган ширкатларда бу ишга устувор масала деб қаралади. Борди-ю, ХУМШда бу борада аҳвол бутунлай тескари бўлса, квартира эгалари фурсатни бой бермай, чаккабозликни бартараф этиш муаммосини ҳал этишга киришишлари керак.

Томни таъмирлаб бериш хусусидаги ариза билан ширкатга бир эмас, бир неча марта мурожаат этган бўлсангиз керак. Сизлар томондан мурожаатлар қанча кўп бўлган бўлса, ХУМШ устидан даъво билан судга мурожаат этадиган бўлсангиз, ўзингиз учун шунча яхши бўлади. Ёдингизда бўлсин: бошқа инстанцияларга бўлгани каби ширкатга мурожаатлар фақат ёзма шаклда ва икки нусхада бўлмоғи керак. Раис аризанинг ўзингизда қоладиган иккинчи нусхасига уни қабул қилиб олган санани кўрсатган ҳолда имзо қўйиб бериши керак.

Амалиёт шуни кўрсатмоқдаки, ХУМШдагиларнинг бундай аризаларга эътибори қандай бўлишини олдиндан билса бўлади: ё уй аҳлига томни таъмирлаб беришни ваъда қиладилар, бироқ одатда гап шундан нарига ўтмайди; ёки ширкатда маблағ йўқлиги сабабли рад этадилар; ёхуд амал-тақал қилиб томни қисман таъмирлайдилар, бундай таъмирлашнинг оқибати эса яхши бўлиб чиқиши ҳам, ёмон бўлиб чиқиши ҳам мумкин.

Мабодо ана шу мурожаатдан кейин ХУМШ ҳеч нарса қилмаса, квартира эгаси томдан

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

← ўтаётган чакка тосга тушиши нағмасини эшитишга, турар жойи путурдаң кетаётганига қараб туришга тоқати етмайдиган бўлса, моддий зарарни қоплаб бериш тўғрисидаги даъво аризаси билан судга мурожаат қилишдан бўлак йўли қолмайди.

Бироқ судга мурожаат қилиш учун умумий мол-мулк таъминоти учун бадалларни виждонан тўлаб келаётган тўловчи бўлишингиз лозим. Борди-ю, ширкатнинг ҳаракатсизлигидан хафсалангиз пир бўлиб, бундай бадалларни тўламай қўйган бўлсангиз, бу ҳол сизнинг зиёнингизга ишлайди. Зотан сиз ва қўшниларингиз бадал тўлашдан бош тортган бўлса, ширкат томни қайси маблағга таъмирлаши керак деган савол келиб чиқади.

Чакка шариллаб, мўл-кўл ўтаётган бўлса, мол-мулкнингизга моддий зарар етганлигини тасдиқловчи далолатнома тузиш зарур. Агар даъво билан судга мурожаат қилмоқчи бўлсангиз, ана шу далолатнома қўл

келади. Далолатнома ХУМШ раиси, уй кўмитаси раҳбари ва қўшнилардан бири иштирокида икки нусхада тузилади, улар далолатномада акс эттирилган манзарани (ҳолатни) ёзма равишда тасдиқлашлари керак. Далолатноманинг битта нусхаси квартира мулкдориди қолиши лозим. Судга мурожаат этилган тақдирда квартирангизга етказилган моддий зарар баҳоланмоғи зарур. Бу иш белгилаб қўйилган ҳақ эвазига экспертиза қиладиган ихтисослашган ташкилот томонидан амалга оширилади.

Судга боришдан аввал албатта яна бир карра ширкат раисига учранг. Ниятингиздан уни хабардор этиб, томни таъмирлаш хусусида бир неча бор ариза билан мурожаат этганлигингизни, бунинг ҳужжатлар билан исботлай олишингизни айтинг. Мурожаатларингизга қарамай, ширкат ҳеч нарса қилмаган бўлса, бу ҳол «Истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги Қонунни бузишдир. Шу туфайли сиз

моддий зарарнинг ўрнини қоплаш ва маънавий зиённи компенсация қилиш даъвоси билан судга мурожаат этишга ҳақлисиз.

Башарти ширкат «ямоқ-ясҳоқ» қабилидаги таъмирлаш ўтказиш учун ҳам пул йўқлигини рўқач қилса, масалани тинч йўл билан ҳал қилишни таклиф этишингиз мумкин. Масалан, томнинг тузатмаса бўлмайдиган жойларини таъмирлашни молиялаштириш ва бунинг кейинчалик умумий мол-мулк таъминотига мўлжалланган мажбурий бадалларни тўлашда суришиш ёки чегирма қилиш ғоясини қўшнилар билан муҳокама қилиб, бир тўхтамга келиш, шундан кейин ширкат раисига айтиш мумкин. Бу ҳақдаги қарорни ширкат аъзолари умумий йиғилиши қабул қиладди («Хусусий уй-жой мулкдорларининг ширкатлари тўғрисида»ги Қонуннинг 30-моддаси). Агар бу фикр маъқул топилса, ишни сира ўз ҳолига ташлаб қўйманг, албатта ўз назоратингизга олинг. ○

ҚЎШНИЛАРДА ЭСА БАДАЛЛАР КАМ...

? **Бизнинг 9 қаватли уйимиздан 20 метр нарида айнан бизникига ўхшаш уй бор, бироқ унда яшовчилар умумий мол-мулкни сақлаб туришга биздагидан деярли 1,5 баравар кам бадал тўлашади. Бунинг сабаби нимада – ширкат бадаллар миқдорини ўз хоҳишича белгилайдими? Коммунал хизматлар ҳақини тўлаш учун қатъий тарифлар амал қиладди, ширкатларда ким нима хоҳласа, шу миқдор белгиланадими? Уйга қараш учун биз амалда қандай тариф бўйича ҳақ тўлашимиз керак?**

А.Шамсиев. Тошкент ш.

– Уйдаги умумий мол-мулкни сақлаб туришга бадаллар миқдорини ширкат аъзолари умумий йиғилишда тасдиқлайдилар. У бошқариш, хизмат кўрсатиш, таъмирлаш билан боғлиқ барча харажатларни қоплаши керак. Кўп квартиралар уйларнинг техник ҳолати турлича бўлганлиги сабабли, бир уйда қилиш керак бўлган ишларнинг рўйхати ҳам иккинчи уйдагидан фарқ қиладди. Демак, ушбу ишларни бажариш харажатлари ҳам турлича бўлади.

Масалан, 4 қаватдан иборат уйдаги ширкатда томдан сув ўтади, у иккинчи қаватга қадар етган ва мукамал таъмирланиши керак. Иккинчи уйда том билан боғлиқ муаммолар

йўқ, бироқ совуқ сув таъминоти тизимини жорий таъмирлаш талаб этилади. Биринчи ХУМШда бадаллар миқдори, шубҳасиз, иккинчи уйдагидан анча юқори бўлиши керак, зеро томни таъмирлаш жуда серхаражат, қимматга тушувчи ишдир.

Агар ширкат аъзолари уларда умумий мол-мулкни сақлаб туриш учун бадаллар ҳаддан ташқари юқори деб ҳисоблашса, баъзи бир ишларни **ХУМШ аъзоларининг умумий йиғилиши** қарори билан йил бошида тасдиқланадиган ишлар режасидан чиқариб ташлашлари мумкин. Бироқ бунда улар бу ишлар бажарилишини талаб қилмасликлари керак.

Агар умумий мол-мулкни тартибга келтирган ва айна пайтда унинг техник ҳолатини сақлаб туриш билан шуғулланаётган бўлсалар, умумий йиғилишнинг қарори билан ширкат аъзолари бадаллар миқдорини камайтиришлари мумкин. Масалан, узоқ йиллар давомида уйда иситиш тизими яхши ишламаган ва аҳоли совуқ квартираларда яшаган. Умумий йиғилишда уни тартибга келтиришга қарор қилинди. Харажатлар ҳисоблаб чиқилди – бадалнинг миқдори анча юқори бўлиб чиқди, чунки мукамал таъмирлашга қарор қилинган эди. Мукамал таъмирлаш тугалланиб, уй исигач, яшовчилар бадал миқдорини озроқ

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

камайтиришга қарор қилишди. Яъни барчаси уй ҳолатига ва ширкат аъзолари ўз бошқарувлари олди-га қўядиган мақсадларга боғлиқ-дир.

Ширкат яхши ишлайдиган жойда бошқарув ўз фаолиятининг очиқ-ошкор бўлишидан манфаатдордир. Бундай ХУМШларда мулкдорлар ишлар режаларидан, уларни бажариш харажатларидан, бадаллар миқдоридан хабардор бўлиб туришлари учун ҳамма иш қилинади – буларнинг ҳаммаси йиғилишларда муҳокама қилинади ва тасдиқланади. Агар ширкатда «бошқарув ўз ҳолича, яшовчилар ўз ҳолича» қоидаси амал қилса, мулкдорларни уйнинг манфаатлари қизиқтирмайди, ХУМШ раҳбарлари эса улар билан мулоқотда бўлишга интилмайдилар. Бундай

ширкатларда доимо: «Нима учун бизнинг уйимизда бадалларнинг миқдори кўшни уйлардагидан кўп?» – деган савол туғилаверади. ○

ҲИСОБЛАГИЧ «ЎЗБЕКЭНЕРГО» ҲИСОБИДАН

? Уйдаги электр ҳисоблагичларни алмаштиряпмиз. Ким нима учун жавоб беради?

Кўп квартирали уйда яшовчилар.

– Президентнинг «Иқтисодиётнинг реал сектори корхоналарини қўллаб-қувватлаш, уларнинг барқарор ишлашини таъминлаш ва экспорт салоҳиятини ошириш чора-тадбирлари дастури тўғрисида» Фармони (2008 йил 28 ноябрдаги ПФ-4058-сон) ижро этиш мақсадида Вазирлар Маҳкамасининг «Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилиш тизимини такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида» қарори (2009 йил 5 июндаги 150-сон қарор, бундан кейин – 150-сон Қарор) билан 2009 йилдан бошлаб Ўзбекистонда Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизими жорий этилмоқда, у истеъмолчиларда электр энергиясини ҳисобга олиш замонавий электрон асбобларини ўрнатишни талаб қилади.

150-сон Қарор 5-бандининг иккинчи хатбошисида белгиланишича, **маиший истеъмолчиларга** Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланадиган электр энергиясини ҳисобга олишнинг мавжуд асбобларини алмаштириш ва замонавий электрон асбобларини ўрнатиш **«Ўзбекэнерго» ДАК корхоналарининг ўз маблағлари ҳисобига** амалга оширилади.

Истеъмолчиларнинг табиий газ ва электр энергияси учун қарзларини камайтириш чораларини ишлаб чиқиш ҳамда амалга ошириш ва кейинчалик унинг ўсишига йўл қўймаслик мақсадида Вазирлар Маҳкамаси-

нинг 2011 йил 17 майдаги 283-ф-сон фармойишига асосан 2011 йил 15 октябрига **қарзлар инвентаризацияланди.**

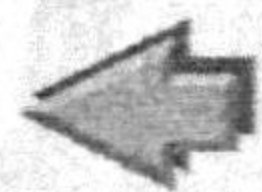
Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларида (ВМнинг 2009 йил 22 августдаги 245-сон қарорига 1-илова, бундан кейин – Қоидалар) ҳисобга олишнинг электрон асбобларини алмаштириш ва ўрнатиш тартиби тушунтирилган.

Қоидалар 47-бандининг иккинчи хатбошисида белгиланганидек, шартнома бўйича **электр энергиясидан маиший истеъмол учун фойдаланувчи истеъмолчи сифатида жисмоний шахс** иш кўрган тақдирда, электр тармоқларининг, шунингдек электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш асбобларининг зарур техник ҳолатини ва хавфсизлигини таъминлаш мажбурияти **худудий электр тармоқлари корхонасига юкланади. Ҳисобга олиш асбоблари зинапоя майдончаларида ўрнатилган тақдирда** уларнинг сақланиши ва бутлиги учун **хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати** ҳамда уй-жой тасарруфида бўлган идора, ташкилот **жавоб берадиган** ҳолатлар бундан мустасно (Қоидаларнинг 98-банди). Улар шикастланган ёки ўғирланган ҳисобга олиш асбобларини ўз ҳисобидан тиклаши шарт.

Худудий электр тармоқлари корхонаси билан бўлиниш чегарасидан истеъмолчиларгача бўлган умумий уй-жой электр тармоқларининг

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

узлуксиз электр таъминоти билан боғлиқ бўлган техник ҳолатини таъминлаш ва уларга хизмат кўрсатиш учун ҳудудий электр тармоқлари корхонаси билан шартнома тузган хусусий уй-жой мулкдорлари ширкати ва коммунал-эксплуатация ташкилотлари жавоб беради (Қоидаларнинг 101-банди).

Қоидаларнинг 103-бандига мувофиқ **электр тармоқларига янгидан уланадиган уй-жойлар ва хонадонларда** Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланадиган электр энергиясини ҳисобга олиш асбоблари **уй-жой эгаси томонидан сотиб олинади**, унинг ҳисобига давлат қиёслашидан ўтказилади ва рўйхатдан ўтказиш учун электр тармоқлари корхонасига топширилади. Ҳисобга олиш асбоби уй-жой ёки хонадон эгасининг буюртманомасига биноан бир ҳафта муддатда, унинг иштирокида ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили томонидан ўрнатилади.

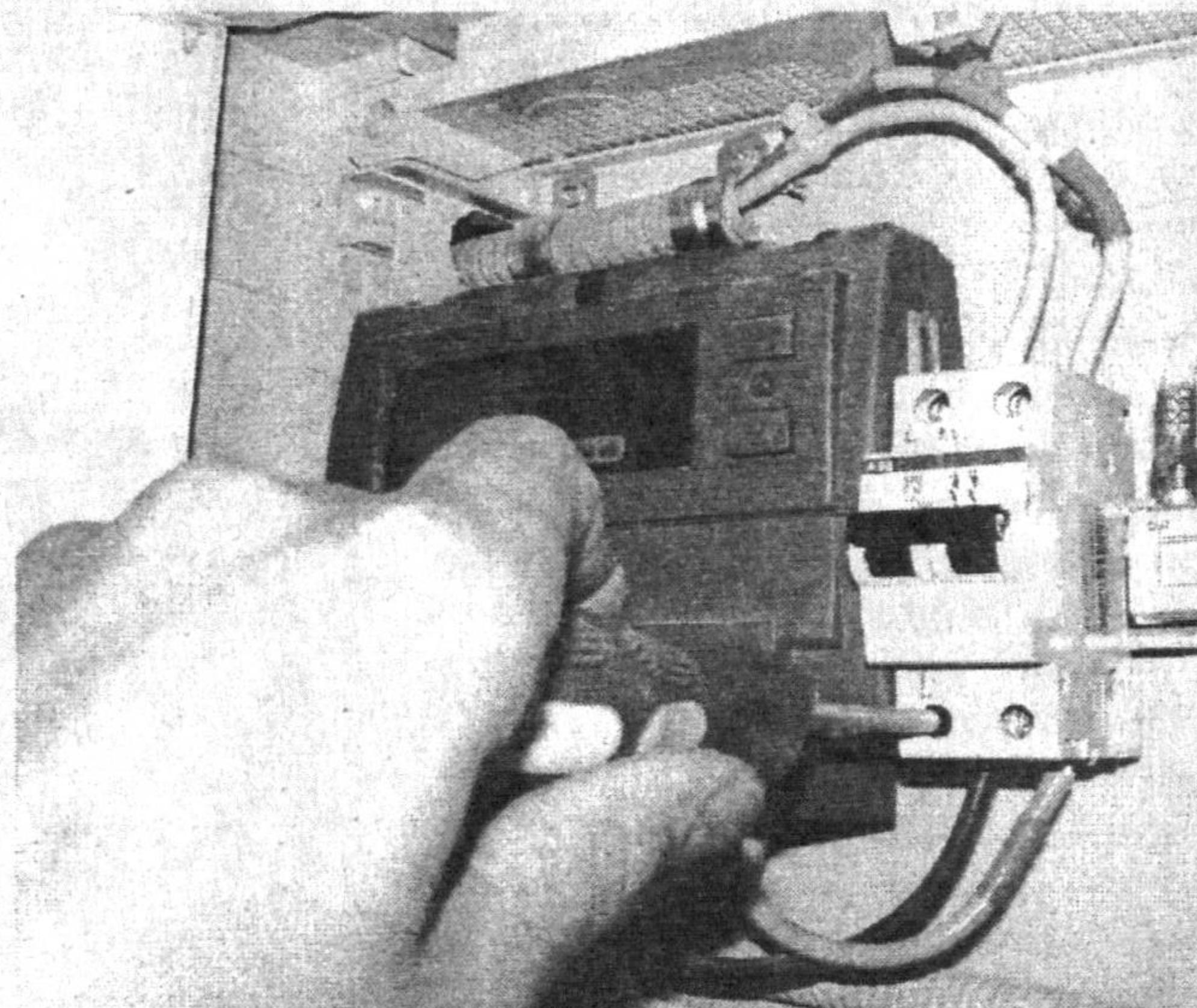
Маиший истеъмолчиларда мавжуд бўлган ҳисобга олиш асбобларини алмаштириш ҳамда Электр энергияси истеъмолини ҳисобга олиш ва назорат қилишнинг автоматлаштирилган тизимига уланадиган **электр энергиясини электрон ҳисобга олиш асбобларини ўрнатиш** (уйлар ва квартиралар электр тармоғига янгидан уланадиган истеъмолчилардагидан ташқари) **«Ўзбекэнерго» ДАК корхоналарининг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.**

Қоидаларнинг 46-бандида кўрсатилишича, ҳисобга олиш (ток ва кучланишни ўлчаш трансформаторларининг ишдан чиқиши, шунингдек иккиламчи коммутация, ҳисобга олиш асбобларининг шикастланиши ва уларнинг йўқолиши) **истеъмолчининг айби билан бузилган тақдирда ҳисобга олиш асбобларини алмаштириш, таъмирлаш, давлат қиёслашидан ўтказиш ва ўрнатиш**, шу жумладан, улаш бўйича ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг хизматларига ҳақ тўлаш **истеъмолчининг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.**

Қоидаларнинг 120–123-бандларида белгиланишича, маиший истеъмолчида амалдаги электр энергияси истеъмоли кўрсаткичларини камайтириш мақсадида ҳисобга олиш асбобини улаш чизмаси ўзгартирилгани, унинг (истеъмолчи айби) билан бузилгани ёки йўқлиги, пломбалар кўчирилгани, электр қабул қилгичлар ҳисобга олиш асбобидан ташқари улангани ва бошқа қоида бузилишлари аниқланган тақдирда, ҳудудий электр тармоқлари корхонаси охириги текшириш кунидан бошлаб ўтган (лекин даъво муддатидан кўп бўлмаган) давр учун маиший истеъмолчи томонидан истеъмол қилинган электр энергияси ҳақини қайта ҳисоб-китоб қилиши шарт.

Қайта ҳисоб-китоб қилиниши истеъмолчини Электр энергиясидан фойдаланиш қоидаларини бузганлиги учун қонун ҳужжатларида белгиланган тартибдаги жавобгарликдан озод қилмайди.

Қайта ҳисоб-китоблар: ёритувчи ток қабул қилгичларнинг қуввати ва уларни ишлатиш соатлари сони бўйича; истеъмолчида штепсель розеткалари бўлганда (розеткалар сонидан қатъи назар) – ҳар суткада 24 соат давомида соатига 600 Вт қувват фойдалани-

лиши ҳисобидан; қуввати 600 Вт дан ортиқ бўлган истиш асбоблари ёки бошқа электр ускуналаридан фойдаланиш ҳолларида – истеъмолчи фойдаланаётган ускуналарнинг амалдаги қуввати бўйича, уларнинг ҳар суткада 24 соат ишлатилиши ҳисобидан амалга оширилади.

Йўл қўйилган қоидабузарлик ҳудудий электр тармоқлари корхонасининг вакили ва маиший истеъмолчи томонидан имзоланган 2 нусхадаги қўшма далолатнома билан расмийлаштирилади, унинг бир нусхаси истеъмолчига берилади ва айни бир вақтда у энергия истеъмолидан узиб қўйилади.

Ҳудудий электр тармоқлари корхонаси ҳисобга олинмаган электр энергияси миқдорини далолатнома асосида аниқлайди ва қўшимча тўлаш учун маиший истеъмолчига тўлов ҳужжати ёзиб беради. Тўлов ҳужжатини ёзишда амалдаги тариф қўлланади. Истеъмолчи ушбу қарор юзасидан норозилик аризаси бериш ҳуқуқига эга, бироқ бу истеъмолчини қоида бузиш далолатномаси бўйича ёзилган қўшимча тўлов ҳужжатидаги суммани 10 кунлик муддатда тўлашдан озод қилмайди. Акс ҳолда ҳудудий электр тармоқлари корхонаси маиший истеъмолчидан кўрсатилган суммани мажбурий тартибда ундириш тўғрисида судга даъво аризаси беради.

Шу тариқа, агар уйингиздаги тегишли хизматлар текшира оладиган жойда электр энергиясини ҳисобга олувчи соз ҳолатдаги асбоб ўрнатилган ва электр энергиясини етказиб бериш шартномаси мавжуд бўлса, янги электрон асбобга **«Ўзбекэнерго» ДАК корхоналарининг ўз маблағлари ҳисобидан алмаштиришлари керак.** Бироқ агар ҳисобга олиш асбоби **истеъмолчининг айби билан шикастланганлиги исботланса, уни алмаштириш, таъмирлаш, давлат қиёслашидан ўтказиш ва ўрнатиш**, улаш бўйича хизматлар учун ҳудудий электр тармоқлари корхонасига ҳақ тўлаган ҳолда, **сизнинг ҳисобингиздан амалга оширилади.** ☉

Римма СОЛОДНИКОВА,
эксперт-юристимиз.

Мавзувий сонни Ирина ГРЕБЕНЮК олиб боради.

КАМРОҚ ИШ ҲАҚИГА... РОЗИМАН

Корхонамиз йилни зарар билан якунлаётганлиги сабабли иш ҳақини пасайтириш масаласи қўйилди. Корхона ходимлар иш ҳақини пасайтириш учун қандай асосларга эга, буни қандай қилиб тўғри расмийлаштириш лозим?

Корхона директори.

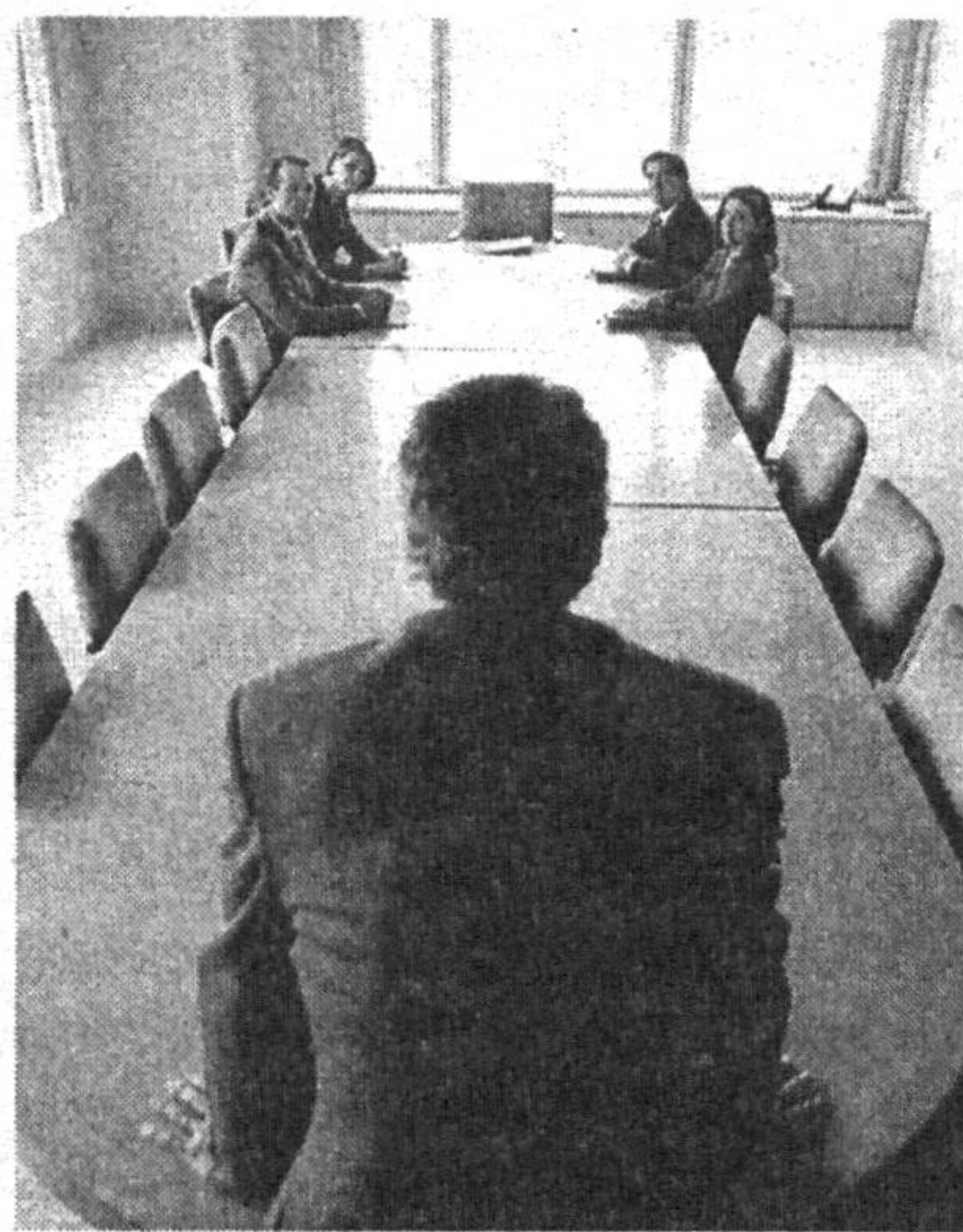
– Одатда меҳнат ҳақининг миқдори иш берувчи билан ходим ўртасидаги келишувга биноан белгиланади (Меҳнат кодексининг 153-моддаси, бундан кейин – МК).

Меҳнат шартномаси тарафларидан бирининг талабига кўра меҳнат шартларини ўзгартиришга фақат ходим билан иш берувчининг келишувига кўра йўл қўйилади, МКда назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно. МК 89-моддасининг биринчи қисмига мувофиқ меҳнат шартларини ўзгартириш ана шундай мустасно ҳолдир. Чунончи, иш берувчи ходимнинг розилигисиз меҳнат шартларини ўзгартиришга фақат технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, **ишлар (маҳсулот, хизматлар) ҳажмининг қисқарганлиги**, башарти бундай ўзгаришлар ходимлар сони ёки ишлар хусусиятининг ўзгаришига олиб келиши олдиндан аниқ бўлган ҳоллардагина ҳақлидир. Мазкур ҳолда у меҳнат шартларидаги бўлажак ўзгаришлар ҳақида ходимни камида 2 ой олдин ёзма равишда огоҳлантириб тилхат олиши шарт (МКнинг 89-моддаси).

Агар ходимларнинг иш ҳақини пасайтириш меҳнатнинг ташкилий ёки технологик шартларини ўзгартириш, иш (маҳсулот, хизматлар) ҳажмларини қисқартириш билан боғлиқ бўлмаса, у фақат меҳнат шартномаси тарафларининг ёзма шаклда тузилган келишуви бўйича амалга оширилиши мумкин. Бунда меҳнат шартномасининг янги шартлари қўлланадиган сана тарафлар томонидан белгиланади. Ушбу талабларга риоя этилганида ходимларнинг меҳнат ҳақи Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақиғача (бирок ундан паст эмас) ҳам пасайтирилиши мумкин (МКнинг 153, 155-моддалари).

Бундан ташқари, ходимларнинг меҳнат ҳақи камайтирилганда иш берувчининг буйруғи билан штат жадвалига ўзгартиришлар киритилиши лозим. Амалиётда штат жадвалига ўзгартиришлар киритишнинг қуйидаги вариантлари мавжуд:

штат жадвали янги тахрирда тўлалиғича қабул қилиниши мумкин;
штат жадвалига фақат киритилган ўзгартиришлар қайд этилган илова расмийлаштирилади.

ВАЗИФАНИ БАЖАРУВЧИ ЭМАС, ВАҚТИНЧА ИШЛОВЧИ

Бизда бўлим бошлиғи лавозими бўшадди. Раҳбар унга корхона ходимини тайинламоқчи, бироқ аввал вазифани бажарувчи қилиб олмақчи. Билишимча, бундай қилиб бўлмайди, ходимни бўлим бошлиғи лавозимига расмийлаштириш етарли. Фикрим тўғрими ёки нотўғрими?

Виктор З.

– **Ҳа, сиз ҳақлисиз.** Кўрилатган вазиятда ходимни вазифани бажарувчи қилиб тайинлаш нотўғри. Буни бошқарувнинг юқори органи тайинлайдиган лавозим бўйичагина қилиш мумкин.

Бу ССРИ Меҳнат қўмитаси, ВЦСПС Конституциянинг 1965 йил 29 декабрдаги «Вақтинча ўринбосарликка ҳақ тўлаш тартиби тўғрисида» тушунтиришлари 2-бандида назарда тутилган, унга кўра **бўшаган лавозимга ходимни вазифани бажарувчи қилиб тайинлашга йўл қўйилмайди (кўрсатилган ҳужжат Ўзбекистон ҳудудида Олий Кенгашининг 1992 йил 4 январдаги «Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлигини ташкил этиш тўғрисидаги Битим ва Баённомани ратификация қилиш ҳақида» 481-XII-сон қарори ва Вазирлар Маҳкамасининг 1992 йил 29 апрелдаги «Собиқ ССР Иттифоқининг қонуности**

ҳужжатларини қайта кўриш бўйича ишни ташкил қилиш тўғрисида» 210-сон қарорига кўра Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига ва унинг қонун ҳужжатларига зид келмайдиган қисмида қўлланилади).

Ходимни бўшаган лавозимга вазифани бажарувчи қилиб тайинлаш вақтинча ўринбосарлик бўлиб эмас, балки ходимнинг розилиги билан бошқа ишга ўтказиш ҳисобланади (МКнинг 92-моддаси), у вақтинча ҳам бўлиши мумкин (МКнинг 93-моддаси).

Иш берувчида ходимни кўрсатилган лавозимга тайинлаш борасида шубҳа пайдо бўлган ҳолда у, МКнинг 93-моддасига асосан, ходим билан келишув бўйича уни вақтинча бўлим бошлиғи лавозимига ўтказиши мумкин. Муддат тугаганидан кейин эса уни аввалги ишга қайтариши ёки янги лавозимда, бироқ энди доимий шартларда қолдириши мумкин.

Абдусалом РИСКУЛЛАЕВ, «Норма» МЧЖнинг катта эксперт-юристи.

ВИЛОЯТ ҚАЙТА НОМЛАНГАН БЎЛСА

Мен Россия олий ўқув юртига ўқишга кирмоқчиман. Шу муносабат билан менга вилоят қайта номланганлиги тўғрисидаги ҳужжат керак бўлиб қолди, чунки туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномада «Бухоро вилоятининг Навоий шаҳри» деб паспортда эса «Навоий вилоятининг Навоий шаҳри» деб, ёзилган. Бу қандай ҳужжат, уни қаердан олиш мумкин ва у қанча туради?

Я.Воякович.

– Олий Кенгаш Президиумининг «Ўзбекистон Республикаси таркибида Навоий вилоятини тиклаш тўғрисида»ги қарорига (1992 йил 27 январдаги 535-XII-сон) кўра илгари ҳудудлари Бухоро ва Самарқанд вилоятларига қарашли бўлган Навоий вилояти тикланди.

Вилоят қайта номланганлиги тўғрисида ҳужжат (маълумотнома) олиш учун сиз Навоий шаҳри ҳокимлигига ёки Навоий вилояти ҳокимлигига мурожаат қилишингиз мумкин, чунки тегишли ҳудудлар давлат кадастрининг

юрителишини маҳаллий давлат ҳокимияти органлари ташкил этадилар (2000 йил 15 декабрдаги «Давлат кадастрлари тўғрисида» 171-II-сон Қонуннинг 11-моддаси). Шунингдек сиз Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат қўмитасига мурожаат қилишингиз мумкин, чунки ушбу орган давлат кадастрларини юритиш соҳасидаги махсус ваколатли орган ҳисобланади (171-II-сон Қонуннинг 10-моддаси).

Юқорида кўрсатилган органлар-

нинг бирига ёзма сўровномани шахсан олиб келиб ёки уни почта орқали буюртирма хат сифатида юборишингиз етарли. Унинг ижросини назорат қилиш учун шахсан мурожаат қилишингиз ва сўровномангиз рўйхатдан ўтказилиб, ижрога йўналтирилганлигини кузатиш яхшироқдир. Кейин эса тайинланган ижрочи билан алоқа боғлаш учун маълумотларни олиш ва ундан мазкур сўровнома қандай бажарилаётганлигини сўраб бориш тавсия қилинади.

Қонун ҳужжатларида бундай маълумотномаларни беришнинг аниқ муддатлари белгиланмаган, бироқ, юқорида кўрсатилган муассасаларнинг ходимлари бизга маълум қилишларича, **маълумотномани кўпи билан 10 кундан сўнг олиш мумкин.** Бундай хизматнинг қиймати қонун ҳужжатларида белгиланмаган, юқорида кўрсатилган органларнинг ходимлари эса бундай **маълумотномалар бепул берилади** деб айтишди.

Агар сиз Ўзбекистондан ташқарида бўлсангиз, бундай маълумотномани Ўзбекистон элчихонасидан олиш мумкин. Ушбу ҳужжатни бериш хизматининг қиймати тўғрисида ахборотни элчихонадан олишингиз мумкин.

Мария ТУХТАРОВА,
«Норма» МЧЖнинг
эксперт-юристи.

ЗЎРИҚИШДАН ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

Курраи заминимизда ҳамма нарсага танқидий ва ўз-ўзига ўта талабчанлик назари билан қарайдиганлар кўп. Лекин ҳар бир муваффақиятдан кўнгилни масрур қилиб яшашга нима етсин!

• «Зўриқишга қарши жамоа бўлиб курашиш» операцияси

Кўпинча ишни қилиб улгурмаслик ёки уddалай олмаслик хавфи зўриқишни келтириб чиқаради. Кўпчилик иштирокида амалга ошириладиган ҳар хил янгиликлар эса одамни руҳий мувозанатдан чиқаради. Бундай ҳолларда ҳамкасблар, раҳбарлар билан маслаҳатлашиб иш тутган маъкул.

Тажрибани баҳам кўриш, фикр алмашиш ҳамisha фойда келтиради. Раҳбариятнинг маслаҳатлари муаммога мос ечим, ёндашув топишга ёрдамга беради. Устуворликлар, муддатлар, вазифалар аниқлаштириб олинади. Жамоа янада жипслашиб, бир тану бир жон қабилада ишлайди.

• Битмайдиган иш бор эканми!

Хизмат вазифаларини адо этишда кўпроқ ишнинг ижобий якун топиши ҳақида ўйлаш керак. Натижа олдиндан чама қилинса, ҳамма нарса амалга ошиши ва ҳаммасининг уddасидан чиқиш мумкиндир.

• Ҳар қандай ҳолатда ҳам вақтида овқатланиш лозим

Қоринни алдаш тариқасида у-бу нарса кавшаб олиш эмас, ростмана овқатланиш лозим. Зотан инсон соғлиғининг асоси яхши таомдир. Бу қоидага беписанд бўлмаслик керак. Чойхона, ошхона ёки қаҳвахонага бориб, таъбингизга тўғри келадиган одамлар даврасида овқатланиш кўпгина нохуш ҳаёллардан сизни халос этади.

• Вақтида «йўқ» дейишни ҳам билиш керак

Бирон топшириқни бажаришга киришишдан аввал ўз куч ва имкониятларингизни холислик билан баҳоланг. Раҳбариятнинг ихлоси қайтмасин десангиз, чоғингиз келмайдиган вазифани бажаришни зиммага олишга асло рози бўлманг. Бажариб бўлмайдиган ишни бажаришга унналиш энг аввало асабларингизга зўр келади.

• Кулгу энг яхши дори

Ҳар хил муаммо ва вазиятлар туфайли кўпинча кўнглимиз хира тортиб, дилимиз ғам-андуҳ пардасига чулғанади. Баъзан бу нарса ваҳима ва ҳатто даҳшат даражасига бориб етади. Кескинликдан холи бўлиш учун вазиятнинг, ташвишларнинг устидан қулишга ҳаракат қилинг. Шунда юракни эзаётган юқдан қутуласиз ва ишга бажонидил киришсангиз бўлади.

«Kelajak ilmi» халқаро бизнес мактабининг «Стресс-менеджмент» маҳорат мактаби материаллари асосида. «Экономическое обозрение»нинг 2011 йил 9 (142)-сонидан.

«AMIR-AUDIT» МЧЖ
аудиторлик ташкилоти
28.03.2009 йилдаги 00642-сон лицензия
УзР АВнинг 12.01.2005 йилдаги 991-сон гувоҳномаси

Ўзбекистоннинг бутун ҳудудида барча ҳўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувларини амалга оширади

Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш

CAP ва CIPA сертификатларига эга бўлган аудиторлар ишга тақлиф этилади

Тел.: (+99897) 409-04-23, 296-55-78 факс (8371) 296-52-15

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 2 декабрдаги 10-1119/21148-сонли ажримига асосан Шайхонтохур туманидаги "DONIYOR BIZNES PLYUS" МЧЖ бўйича банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган. Мазкур корхона кредиторларининг 1-йиғилиши 2011 йил 16 декабрь соат 11.00 да Тошкент ш., А.Навоий кўчаси, 7а-уй, 307-хонада ўтказилади ва кузатув ишлари ушбу манзилда давом этади. Банкротлик иши 2011 йил 19 декабрь куни соат 17.00 да Тошкент шаҳар ҳўжалик суди биносининг 1-суд залида очиқ суд мажлисида кўрилади. Корхонанинг кредиторлари судда қатнашиш ҳуқуқига эга. Тел. 241-30-86.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 24 ноябрдаги 10-1109/20706-сонли ажримига асосан Чилонзор туманидаги "ORIGINAL BIZNES GARANT" МСНЖ ҳамда 10-1109/20705-сонли ажримига асосан "MIR-M MAGNAT" МСНЖ бўйича банкрот деб топишга доир ишларни 2011 йил 9 декабрь куни соат 11.30 ва 11.35 да кўрилиши тайинланган. Суд мажлиси Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 51а-уй (почта индекси: 100135) жойлашган Чилонзор туман ДСИ биносининг 202-хонасида ўтказилади. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 9 декабрь куни соат 10.00 да Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 51а-уйда жойлашган Чилонзор туман ДСИ биносининг 202-хонасида ўтказилади. Мазкур корхона юзасидан талаб ва тақлифлар Тошкент ш., Бунёдкор шоҳкўчаси, 51а-уй манзилига билдирилиши мумкин. Тел.: 276-98-22, 276-98-24.

ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР	ЭЪЛОНЛАР
АУДИТОРЛИК ХИЗМАТЛАРИ Аудит. Бухгалтерия хизматлари*. Тел.: 570-18-64. Аудиторлик, бухгалтерия хизматлари*. Тел.: 370-63-06, 263-77-29. БУХГАЛТЕРИЯ ХИЗМАТЛАРИ «ААА» – бухгалтерия ҳисобини юритиш, тиклаш. Ҳисоботларни тайёрлаш ва топшириш. Асосий воситаларни қайта баҳолаш. Тўлиқ бухгалтерия кузатуви. Тўлов – исталган шаклда. Тел. (+99890) 910-92-20. Бухгалтерия ҳисобини тиклаш. Текширувга тайёргарлик. Тел.: (+99890) 319-62-37.	БАҲОЛАШ ХИЗМАТЛАРИ Баҳолаш ва бизнес-режалар*. Тел. 430-56-00. ХИЗМАТЛАР «ADVANCED COMPUTER SERVIS». Ташкилий техникани таъмирлаш ва тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Windows ўрнатиш. Тел. 726-52-33. Сервис маркази. Epson, HP, Canon рангли струяли принтерларни таъмирлаш ва тўлдириш, жойига чиқиш билан. Тел. 903-73-93. Ташкилотлар учун компьютер ва маиший техникани ҳисобдан чиқариш учун ҳужжатларни тайёрлаш. Тел.: 233-74-95, 233-17-56, 236-76-46.	Сервис маркази: компьютерлар, принтерлар, мониторлар – таъмирлаш, тўлдириш. Жойига чиқиш билан. Тел. 903-73-93. БОЖХОНА ХИЗМАТЛАРИ Ўз иш ҳажмларига эга бўлган божхона расмийлаштируви мутахассислари ва декларантлар керак. Тел.: 109-26-11, 128-25-08. «ASTER» ХК – БЮДни расмийлаштириш, юкларни декларациялаш. Тел.: 127-31-08, 233-23-27, 109-26-11. *Хизматлар лицензияланган.	

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 6 декабрдаги қарорларига асосан Олмазор туманидаги тугатилаётган корхоналар РЎЙХАТИ

Корхона номи	СТИР	Раҳбар исм-шарифи	Юридик манзили	Қарор рақами
"OLIM HAYOT" МЧЖ	204488570	О.Махитов	Себзор, 10-14	10-1114/20089
"NILUFAR-YUSUFBEK-YUTUQ" ХК	301295154	У.Усмонов	3.Бобохонов-34	10-1114/20090
"YETTI CHASHMA BIZNES MARKASI" МЧЖ	300998618	И.Сафаров	Кибрай, Навоий-222	10-1114/20095
"FARANGIZ XOLIS" ХК	301278024	А.Бобохўжаев	Форобий-406	10-1114/20088
"BARAKA-TA'MIR" МЧЖ	206018496	Б.Алихўжаев	Қорақамиш 2/4, 58а-32	10-1114/20085
"LEVERAGE POINT" МЧЖ	207113251	М.Расулов	Шоҳжаҳон кўч., 4а-5	10-1114/20091
"MIKA BIZNES" ХК	301183792	М.Раҳимова	Форобий, Муҳокама тор кўч., т-5, 36	10-1114/20092
"AVZAL-MET" ХК	301730816	А.Ғаниев	Зарқайнар 19-берк кўч., 42	10-1114/20093
"БУВАЙДА" ХК	202064562	Ғ.Мирзаёкубов	Бобохонов кўч., 14-7	10-1114/20086
"NARGIZA NILUFAR GOLD" ХК	301915537	Н.Тошмухамедова	Форобий т-4, 4	10-1114/20094
"GLOBAL CONSULTING PLUS" МЧЖ	301617947	И.Омонбоева	Бешкўрғон кўч., 5	10-1114/20096
"CHELSE INTER PRESS" ХК	206971895	Д.Назирова	Турсунбоев 3-тор кўч., 86	10-1114/20097
"ALEN AGRO BUSINESS" МЧЖ	301847914	С.Қосимов	Шоший кўч., т-4, 21	10-1114/20087

Мазкур корхоналарнинг думалоқ муҳр, бурчак тамғаси ҳамда бирламчи таъсис ҳужжатлари ва давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳномалари бекор қилинади. Даъволар эълон чиққан кундан бошлаб 2 ой давомида Олмазор тумани ҳокимияти махсус комиссияси томонидан қабул қилинади. 2 ой мобайнида даъво билан туман махсус тугатиш комиссиясига мурожаат қилинмаган ҳолда корхоналар белгиланган тартибда давлат реестридан чиқарилади. Тел.: 227-15-73, 228-68-90, 228-07-54.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 17 ноябрдаги 10-1109/19750-сонли ажримига асосан Шайхонтохур туманидаги "ZULFINIGOR FAYZ" МСНЖ бўйича банкрот деб эътироф этишга оид иш юритилиб, кузатув жараёни бошланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 15 декабрь куни соат 12.00 да Тошкент ш., А.Навоий кўчаси, 7а-уй, 306-хонада ўтказилади ва кузатув ишлари ушбу манзилда давом этади. Банкротлик иши 2011 йил 17 декабрь соат 17.00 да Шайхонтохур туман ДСИ биносидан, 3-қаватдаги сайёр судда кўрилади. Ушбу корхонанинг кредиторлари судда қатнашиш ҳуқуқига эга. Тел. 241-30-86.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2011 йил 2 декабрдаги 10-1119/21147-сонли ажримига асосан Учтепа туманидаги "Bursa Imprex" МЧЖ бўйича банкрот деб эътироф этишга оид иш юзасидан кузатув жараёни бошланган. Кредиторларнинг 1-йиғилиши 2011 йил 15 декабрь куни соат 10.00 да ўтказилади. Муваққат бошқарувчи этиб О.Пўлатова тайинланган. Ишни суд муҳокамасида 2011 йил 19 декабрь куни соат 10.00 да Тошкент шаҳар ҳўжалик судида кўрилади. Ушбу корхона юзасидан эътирозлар Тошкент ш., М.Шайхзода кўчаси, 1-уй, Учтепа туман ДСИ биноси, 3-қават, 309-хонада қабул қилинади ва кузатувга оид ишлар давом этади. Тел.: 274-28-70, 275-95-10.

Ёнғин хавфсизлиги ойлиги давом этмокда

ҲУШЁРЛИК ДОИМО ЗАРУР

Республикамиз ҳукуматининг жорий йил 18 ноябрдаги «Ҳар йили ёнғин хавфсизлиги ойлигини ўтказиш тўғрисида»ги 309-сон қарорига мувофиқ, ноябрь ойининг учинчи ўн кунлигидан бошлаб мамлакатимизда Ёнғин хавфсизлиги ойлиги ўтказилмокда. Бундан кўзланган мақсад – аҳоли турар-жойлари, ижтимоий-иқтисодий объектларда ёнғин туфайли келиб чиқадиган нохуш ҳолатларнинг олдини олиш, юртдошларимизнинг бу борадаги масъулияти ва ҳушёрлигини янада оширишдан иборат.

Пойтахтимизнинг Шайхонтохур туманида ҳам ойлик доирасида турар-жойлар, таълим муассасалари, корхона ва ташкилотларнинг ёнғинга қарши ҳолати ўрганиб чиқилмокда. Аниқланган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш, табиий газ

ва электр энергиясидан ноқонуний фойдаланиш ҳолатларининг олдини олиш бўйича зарур чора-тадбирлар кўрилмокда.

Кузатувларимизнинг кўрсатишича, ёнғинларнинг аксарияти носоз, қўлбола газ ва электр мосламаларидан фойдала-

ниш, телевизор, даямол каби электр жиҳозларини ёки газ плиталарини ёниқ ҳолда қолдириш, болаларнинг назоратсизлиги оқибатида содир бўлади.

Бундай нохуш ҳолатларнинг олдини олиш мақсадида таълим муассасалари ва маҳаллаларда ўтказилаётган тадбирларда

ёнғин хавфсизлиги қоидалари батафсил тушунтирилмокда. Айниқса, ёшларга ёнғин чиққанда қандай ҳаракат қилиш кўникмалари, газ ускуналари ва электр иситиш мосламаларидан тўғри фойдаланиш, ёнғинни бартараф этишда ишлатиладиган бирламчи ва замонавий ўт ўчириш воситаларини қўллаш қоидалари ўргатилмокда.

Ёнғин хавфсизлиги хизмати ходимлари қурилиш объектларида ўтказилаётган «Қурилиш уйчаси» рейд текширувлари давомида қурувчилар, газ-электр пайвандчилар билан суҳбатлар ўтказиб, тегишли йўриқномаларни тушунтириб бораётirlap.

Атҳам КЕНЖАЕВ,
Шайхонтохур тумани ИИБ ЁХБ
инспектори, сержант.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ «Norma Hamkor» МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД КУРБОНБОВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100105, Тошкент ш.,
Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
тел. 283-44-57
E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uz
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи назарига мос келавермайди.

Таҳририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.

"Норма маслаҳатчи"да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат "Norma" МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида "TOPPRINT" МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Индекс – 186 Булортма 1356 Адади 3850. Баҳои келишилган нархда
Газета 2011 йил 12 декабрда соат 13.00 да топширилади.
ISSN 2010-5223